

Composición

A **composición** defínese como un procedemento de formación de palabras que consiste na unión de dous ou máis radicais para dar lugar a un novo vocábulo. Neste proceso, os radicais lexicalízanse, quer dicir, perden o seu significado orixinal; é o que acontece con *gardacostas*, que significa ‘escolta’ e resulta da combinación de *gardar* ‘protexer’ e *costas* ‘parte posterior do corpo humano’.

Os radicais que forman parte dunha palabra composta poden pertencer a diferentes categorías gramaticais.

Cando varios radicais se xuntan para crear unha termo composto poden sufrir pequenas transformacións: *agre + doce > agridoce*; *asturiano + leonés > astur-leonés*; *parar + augas > paraugas* etc.

Estrutura dunha palabra composta		Exemplos
Substantivo	+ substantivo	<i>videoxogo, neno prodixio, sofá cama</i>
	+ adxectivo	<i>pavo real, cabeza rapada, lenda urbana</i>
	+ preposición + substantivo	<i>arroz con leite, televisión por cable, escada de caracol</i>
	+ preposición + verbo	<i>herba de namorar, máquina de escribir, agulla de marear</i>
Adxectivo	+ substantivo	<i>salvoconduto, santiamén, mediodía</i>
	+ adxectivo	<i>hispano-árabe, clarividente, azul mariño</i>
Verbo	+ substantivo	<i>parabrisas, tirarrollas, quitamanchas</i>
	+ verbo	<i>salvagardar, fuxefuxe, vaivén</i>
Adverbio	+ substantivo	<i>malnutrición, benaventuranza</i>
	+ adxectivo	<i>benfadado, benpensante, malcriada</i>
	+ verbo	<i>bendicir, malferir, malcasar</i>
Preposición	+ substantivo	<i>entreacto, antepeito, contexto</i>
	+ adxectivo	<i>contrafeito, sobreentendido</i>
	+ verbo	<i>antepor, contrapesar, trasplantar</i>

Por outra parte, convén lembrar que un vocábulo composto pode presentar derivación, como acontece con *paracaidista* (<paracaídas) ou *paraugueiro* (< paraugas).

Actividades

1. Clasifica estas palabras en simples, derivadas ou compostas.

xanela	invisíbel	botafumeiro	lista de correo
preguiceira	cando	extraoficial	teórico-práctico
até	soldo base	garfo	paupérrimo
madeira	picapica	camposanto	xirasol

2. Identifica os vocábulos compostos e indica que tipo de estrutura presentan.

home araña	fibra óptica	base de datos	pedra de abalar
emparedar	azul turquesa	abrecartas	coche bomba
afroamericana	mal humor	nomeadamente	vagalume
contrabando	coliflor	castaño escuro	altiplano

3. En pares, buscade o significado destas palabras compostas e verifícase se os seus radicais manteñen o seu significado orixinal.

arco da vella ♦ rañaceos ♦ bulebole ♦ chave inglesa